Ludi Schulze – teoloog, musikus en talekenner

Ek beskou dit as 'n voorreg om 'n kort waarderingswoord te skryf oor my vriend en kollega, Ludi Schulze. Hoewel enkele jare ouer as ek, het ons saam die studie aan die Teologiese Skool Potchefstroom begin en voltooi. In die tyd wat daarop gevolg het, was daar steeds kontak tussen ons en die afgelope aantal jare was die kontak besonder sterk terwyl ons saam dosente was aan dieselfde inrigting waar ons in die vyftigerjare saam gestudeer het. Daarby was ons ook saam in dieselfde departement werksaam. Aan die einde van 1994 het hy aan die Teologiese Skool geëmeriteer waar hy die afgelope 14 jaar onderrig in die dogmatologiese vakke gegee het.

Ludolf Ferdinand Schulze is op 11 Februarie 1929 gebore as die oudste seun van wyle prof. en mev. H.G. Schulze van Potchefstroom. Sy moeder was 'n mooi Yssel van Ventersdorp. Sy vader was as dosent in Duits aan die PU vir CHO baie bekend en geliefd. Sy grootvader aan vaderskant, Carl Ludolf Ferdinand (1836-1916) het in 1870 uit Duitsland na Suid-Afrika geëmigreer en was getroud met 'n mooi Guldenpfennig, 'n dogter van een van die Berlynse sendelinge. Sy grootvader was posmeester van Lydenburg en kommissaris-generaal van Sekoekoenieland van die ZAR. Sy oupagrootjie, Franz Ludwig Schulze (1805-1886), was koninklike superintendent van die Lutherse Kerk in Berlyn. Van hom af loop die predikantegeslagte terug tot in Luther se tyd.

Op Potchefstroom het Ludi Schulze skoolgegaan aan die Mooirivierskool (1936-1941) en aan die Hoër Gimnasium (1942-1945) en het hy in die eerste klas gematrikuleer. Daarna studeer hy aan die destydse PUK vir CHO en behaal aan die einde van 1948 die B.A.-graad met lof met Musiek en Filosofie as hoofvakke. Onder die leiding van prof. H.G. Stoker behaal hy in 1949 die Honneurs-B.A. in Filosofie met lof.

In 1950 het die konservatorium aan die PUK begin. Omdat hy Musiek as hoofvak vir B.A. gehad het, word die voorstel aan hom gemaak om vir B.Mus. III in te skryf. Die South African College of Music van die Universiteit van Kaapstad was op daardie stadium reeds internasionaal bekend; daarom het hy besluit om daar aansoek te doen om tot B.Mus. III

toegelaat te word. Na 'n 'keuringseksamen' van een en 'n half uur in die kantoor van die destydse dekaan van die Fakulteit Musiek, prof. Eric Chisholm, is hy wel tot B. Mus. III toegelaat. Die 'keuring' moet miskien nader verduidelik word. Prof. Chisholm was 'n outokraat. In 1950 was daar 14 studente wat aansoek gedoen het om toelating tot B.Mus. I. Hy het almal persoonlik 'gekeur' en van die 14 net twee toegelaat, onder wie die bekende komponis en pianis Neil Solomon. Dat Ludi Schulze dus deur hom tot B.Mus. III toegelaat is, toon tot watter standaard in musiek hy reeds op daardie stadium gevorder het. Na sy toelating het twee jaar gevolg waarin hy die hardste in sy lewe gewerk het, want prof. Chisholm het 'n moordende standaard gehandhaaf. Terwyl hy met die studie besig was, is daar in 1950 by die Kaapstadse Kunsfees 'n uitvoering gegee van Ludi se toonsetting van Psalm 136 vir klavier en koor.

Aan die begin van 1952 is hy weer terug in Potchefstroom en tree hy in die Departement Musiek van die PU vir CHO op as voltydse *locum tenens* vir prof. J.P. Malan wat vir die voltooiing van sy doktorsgraad oorsee was. Gedryf deur sy liefde vir musiek, het hy ook die geleentheid gebruik om die PU-koor te stig.

Na die voltooiing van die UOD met onderskeiding aan die PU vir CHO in 1953, word hy in 1954 musiekonderwyser aan die Hoërskool Florida. In dié jaar het hy in opdrag van die ATKB 'n leidende rol gespeel in die vorming van 'n koor wat die Vlaamse operette *Op die purper heide* in verskeie Randse en Wes-Transvaalse dorpe uitgevoer het.

In 1954 tree hy in die huwelik met Ita Schutte. Uit die huwelik is twee seuns en 'n dogter gebore.

In 1954 is ook een van die drie destydse Uniebeurse aan hom toegeken om in Keulen, Duitsland, in musiek te gaan promoveer. Op hierdie stadium het die innerlike roeping om *Verbi Divini Minister* te wees egter so sterk geword dat hy die beurs nie aanvaar het nie maar in 1955 begin het om teologie te studeer. Hy voltooi die Th.B.-graad aan die einde van 1958 met onderskeiding en is van 1959 tot 1969 predikant van die Gereformeerde Kerk Alberton. Kort nadat hy bevestig is, moes hy sy musikale vaardighede in die diens van die kerk aanwend, want in Februarie 1959 dirigeer hy 'n massakoor in die uitvoering van 'n aantal psalms tydens die eeufees van die Gereformeerde Kerke in Rustenburg.

As gebore akademikus hou hy aan met studeer en behaal in 1962 die Th.M.-graad met onderskeiding. Die titel van sy verhandeling was *Die probleem van die tussentoestand met besondere verwysing na B. Telder*.

Vir sy doktorsgraad het hy oorsee gaan studeer. In 1968 verwerf hy met eervolle vermelding die graad *Docteur ès Sciences Religieuses* (Doktor in Godsdienswetenskappe) aan die Fakulteit vir Protestantse Teologie aan die Universiteit van Straatsburg in Frankryk met prof. Francois Wendel as promotor. Die titel van sy proefskrif was *Calvin's Reply to Pighius*. Vir sy navorsing het hy 'n beurs van die Franse regering ontvang. In hierdie studie het sy vermoë om verskillende tale te beheer duidelik na vore gekom en het dit gewis ook deure vir hom oopgemaak. As 'n persoon wat van huis uit Afrikaans en Duits geken het, skryf hy sy proefskrif in Engels en verdedig dit in die openbaar in Frans. Op versoek van sy promotor is sy proefskrif deur die RGN gepubliseer.

Tydens sy verblyf in Alberton was hy ook diensbaar in die gemeenskap. So het hy onder andere die musiek vir die operette *Doringrosie* geskryf vir die Laerskool Paul Kruger en hy het ook die senior leerlinge daarvoor afgerig.

Van 1969 tot 1971 was hy predikant van die Gereformeerde Kerk Groblersdal. In hierdie tyd – 1970 om presies te wees – is die pos van professor en hoof van die nuut te stigte Departement Bybelkunde aan die RAU hom aangebied. Omdat dit sou beteken dat hy die kerklike diens sou moes verlaat, het hy hierdie roeping om die gereformeerde teologie ook in Johannesburg uit te bou van die hand gewys.

In 1972 aanvaar hy die beroep as professor aan die Hammanskraalse Teologiese Skool. Daar het hy Dogmatiek, Dogmageskiedenis, Etiek, Liturgiek en ook Filosofie gedoseer. Van 1981 af was hy as professor verbonde aan die Teologiese Skool Potchefstroom en die PU vir CHO waar hy verantwoordelik was vir die vakke Dogmatiek, Dogmageskiedenis en Simboliek.

Prof. Schulze is sonder twyfel 'n akademikus van formaat. Behalwe sy proefskrif het daar nog die volgende monografieë van hom verskyn: *Geloof deur die eeue* (1978), *From Reformation to Revolution* (1980), *Teologie in stroomversnelling* (1981), *Calvin and 'Social Ethics'* (1985) en *Ons glo met die hart* (1992). Daarby was hy ook medewerker van *Van*

harte welkom, 'n boek vir nuwe lidmate van die Gereformeerde Kerke en *Tel die sterre*, 'n Bybelse dagboek. Van die 45 wetenskaplike artikels wat hy geskryf het, het 16 in geakkrediteerde tydskrifte verskyn. Daarbenewens het hy nog 64 populêre artikels geskryf – hoofsaaklik in *Die Kerkblad* en *Woord en Daad* – en 29 boeke geresenseer.

Een van die grootste bydraes wat hy tot die gereformeerde teologie in Suid-Afrika gelewer het, is sy medewerking met prof. H.W. Simpson aan die vertaling van Calvyn se *Institusie van die Christelike godsdiens*. Die volgende woorde wat in hierdie vertaling net na die titel verskyn, spreek vir hulleself: “Nou die eerste keer in vier boeke saamgevat en volgens die mees gepaste metode in bepaalde hoofstukke van mekaar onderskei asook so uitgebrei dat dit bykans as 'n nuwe werk beskou kan word.” In hierdie geval was dit Ludi se deeglike kennis van nog 'n taal, naamlik Latyn, wat hom in staat gestel het om dié werk te doen waarvan die betekenis moeilik oorskat kan word. Heel gepas is hy tans ook lid van die reëlingskomitee vir Suid-Afrikaanse kongresse vir Calvynnavorsing.

Deur die jare was hy lid van verskeie verenigings waar hy op grond van sy kundigheid besondere dienste gelewer het en in sekere gevalle nog lewer. Behalwe wat reeds genoem is, is die volgende die belangrikste: lid van die Suid-Afrikaanse Filosofiese Vereniging (1960-1966), lid van die Suid-Afrikaanse Dogmatologiese Werkgemeenskap (1968-1980), bestuurslid van die Wes-Transvaalse tak van die Suid-Afrikaanse Kerkkorreliste-vereniging (1986-1988), voorsitter van die Wes-Transvaalse tak van die Suid-Afrikaanse Kunsvereniging (1987-1988), lid van die Interkerklike Kommissie vir die hersiening van Psalmmelodieë (1966-1977) en tans nog lid van die Suid-Afrikaanse Akademie vir Wetenskap en Kuns.

Omdat hy oor so 'n groot kennis van die Reformasie en in die besonder van Calvyn beskik, is dit te verstane dat hy by verskeie geleenthede uitgenooi is om lesings by kongresse en ander belangrike byeenkomste te lewer. Behalwe vir sy optrede by verskillende dergelike geleenthede in Suid-Afrika, het hy lesings gelewer by die Free Church College, Edinburgh (1978), by die Theologiese Hogeschool, Apeldoorn (1978) en by die Internasionale Kongres vir Calvynnavorsing in Genève (1982). Hy is ook uitgenooi om in November 1994 gaslesings by Kosin Universiteit in

Korea te lewer maar het gevra dat dit vanweë sy werkprogram en die gesondheidsprobleme van sy eggenote tot 'n later datum uitgestel word.

In die lig van sy akademiese prestasies en vaardighede is dit geen wonder nie dat sy biografiese besonderhede op versoek van die redaksie in die derde druk van die *International Who's Who in Education* (Cambridge, 1987) opgeneem is.

As 'n mens sy teologiese beskouings en werksaamhede evalueer, word jy veral deur twee sake getref. Die eerste is sy opregte belydenis dat die Bybel die gesagvolle, geïnspireerde, onfeilbare Woord van God is. Die tweede is sy oortuiging van die geweldige betekenis wat die Reformasie, en in die besonder die werke van Calvyn, nog steeds vir die teologie en die kerklike lewe het.

Sy siening van die Bybel kom veral duidelik tot openbaring in die volgende kritiese opmerkings oor die Skrifbeskouing van Karl Barth:

Die geweldige beklemtoning van God as die gans Andere lei tot 'n antiese tussen God en skepping, God en mens – 'n kloof wat selfs deur die openbaring nie oorbrug kan word nie. Gevolglik het ons 'n dialektiek van Gods Woord in mensewoord, van Gods Woord wat in sy openbaring verborge is en in sy verberging (mensewoord) openbaar is; van 'n vorm van Gods Woord wat nie Gods Woord is nie maar juis mensewoord. Hierdie gedagtes is vreemd aan die Skrif. Tekste soos 1 Tim. 3:16 en 2 Petr. 1:21 praat 'n ander taal. Die oneindige onderskeid tussen God en mens is daar, inderdaad. Niemand kan en mag dit ontken nie. Maar die konsekwensie is nie dat die openbaring van God telkens soos 'n weerligstraal van bo af moet inslaan dwarsdeur die doodlyn tussen God en skepping nie, maar dat God self in sy barmhartigheid in en met sy openbaring 'n brug na ons toe bou – dwarsoor die kloof heen. Hy spreek werklik in menslike taal tot ons, Hy pas Hom aan by ons bevattingsvermoë (Calvyn). Ons het Moses en die profete en moet voortdurend na hulle luister. Die feit dat die Gees ons oë en ore moet open om te sien en te hoor, beteken nog nie dat die Bybel dus, objektief gesien, 'n blote menslike boek vol foute is nie.¹

Wat hierdie tweede saak betref, blyk die hoë en blywende waarde wat die Reformasie volgens hom het uit die laaste woorde van die Afrikaanse opsomming van sy proefskrif. Hy stel dit so:

¹ SCHULZE, L.F. 1981. *Teologie in stroomversnelling*. Potchefstroom : Potchefstroomse Teologiese Publikasies.

Vanaf die tyd van Augustinus tot vandag is die temas van die vryheid van die mens en die verkiesing aan die orde. Ook vandag kan die Reformasie vir ons die weg wys: om nie die verkiesing op te los in 'n blote *praescientia* van God nie maar om te leef uit die realiteit van die genade van God en van sy genadige verkiesing.²

Ludi Schulze is verder 'n begaafde prediker. Hy beskik oor die besondere vermoë om in die bediening van die Woord sowel diep te delf as baie aktueel te wees. Teenoor oppervlakkige en antroposentriese prediking het hy met hart en siel afwysend gestaan.³

Dit was 'n voorreg om saam met hom te werk en telkens deur sy besondere insigte en indringende kritiek geïnspireer en gelei te word. En dan moet 'n mens sy humorsin nie vergeet nie. Hoe dikwels het hy nie sy kollegas en andere getrakteer op grappe wat hulle laat skater het van die lag nie! So het hy by geleentheid 'n kannibaal beskryf as "someone who loves his neighbour with gravity".

Mag die Here hom nog lank spaar vir sy dierbares en almal wat met hom saamgewerk het sodat hy sy besondere gawes nog verder in diens van die kerk en tot eer van die Here kan aanwend.

P.J. de Bruyn
Dept. Ekklesiologie & Dogmatologie
TSP/PU vir CHO
POTCHEFSTROOM

² SCHULZE, L.F. 1971. *Calvin's Reply to Pighius*. Potchefstroom : Pro Rege.

³ SCHULZE, L.F. 1994. Antroposentriese prediking. *In die Skriflig*, 28(3):353-370, Sept.

M.A. Kruger